

Імперфекціоністи. Імперфекціоністи

КУПИТИ

У 1950 році в Римі з'явилася англомовна газета - плід пристрасті та фантазії одного мультимільйонера. Понад півстоліття вона дивувала й розважала читачів із багатьох куточків світу. Але з початком епохи Інтернету наклад газети починає стрімко падати, у неї досі немає власного сайту, майбутнє здається похмурым. Проте репортери та редактори, схоже, цього не помічають, бо занурені в бурхливе особисте життя...

БЕСТСЕЛЕР NEW YORK TIMES

ТОМ РАХМАН

Імперфекціоністи

ФАБУЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

ДЕЩО ПРО «ІМПЕРФЕКЦІОНІСТІВ»

Захопливий інтелектуальний роман... Том Рахман створив низку незабутніх і яскравих героїв... Гостро, влучно, читається на одному диханні.

«The Boston Globe»

Написана з любов'ю данина тому минулому, що йде в небуття, і від якого стискається серце в тих, хто не наважується із тим минулим розпрощатися.

«The Onion»

Кумедний і зворушливий роман. Автор наділив своїх героїв — навіть тих, які видаються непривабливими,— щедрою долею гуманності та вишуканості...

«The Atlantic Wire»

«Імперфекціоністи» змусять вас плакати і сміятися. Це рідкісний роман, якому без зусиль вдається вплинути на ваші почуття... Дивовижно!

«Seattle Post-Intelligencer»

У цьому яскравому творі Рахман вдало використовує власний досвід іноземного кореспондента, тому кожен розділ стає схожим на вишукану новелу... Тут досить зворушливих моментів, неочікуваних

сюжетних поворотів і зламаних доль, щоби знайти для цієї книжки місце на вашій полиці для новинок.

«Publishers Weekly»

Потужний дебют. Сповнений гумору, гуманний і вправний.

«Kirkus Reviews»

Елегійний і далекоглядний, дотепний і приголомшливий роман. Груповий портрет дивовижних персонажів, яких не об'єднує нічого, крім служіння приреченій ідеї.

Артур Філінс, автор романів «Prague» і «The Song Is You»

Том Рахман — із тих письменників, які покладаються на «спостереження»: він із мало не геніальним хистом докопується до нутрощів своїх персонажів. «Імперфекціоністи» — це дотепний, сповнений їдкості опис світу іноземців, які мешкають у Римі, мрій, потрясінь і мелодрам, що відбуваються в редакції невеличкої місцевої газети. Цей світ — справжня домівка Рахмана, а його проза — то гумористична, то сумна — проникливо залюблена в людину і завжди досягає поставленої письменником мети.

Andrea Lee, авторка роману «Lost Hearts in Italy»

Клер і Джейку

«РЕЙТИНГИ БУША ЗНОВУ ПАДАЮТЬ»

ПАРИЗЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ЛЛОЙД БАРКО

Ллойд скидає ковдру й кидається до вхідних дверей у білому спідньому та чорних шкарпетках. Він хапається за клямку й на мить прикриває очі. Холодний протяг рветься з-під дверей, він піджимає пальці ніг. Але в коридорі — тиша. Чути лише цокіт підборів поверхом вище. По той бік подвір'я скрипить віконниця. І його власне дихання — вдих, видих.

Ледь доноситься жіночий голос. Він міцніше стискає повіки, наче для того, щоби підсилити звук, але розрізняє лише бурмотіння — бесіду чоловіка і жінки за сніданком у квартирі навпроти.

Аж раптом прочиняються двері: її голос гучнішає, підлога в коридорі скрипить — вона наближається.

Ллойд тікає, відчиняє вікно, що виходить на подвір'я і займає позицію біля нього, вдивляючись у свою частинку Парижа.

Вона стукає у вхідні двері.

— Заходь,— вимовляє він.— Немає потреби стукати.— І його жінка ступає в їхню квартиру вперше за минулу ніч.

Він не обертається, щоби поглянути на Ейлін, тільки щільніше притискається голими колінами до залізного огородження. Вона гладить сиве волосся на його потилиці. Від несподіванки він здригається.

— Це лише я,— каже вона.

Усміхається: зморшки біля очей, губи трохи розтуляються, наче хоче щось сказати. Але жодного слова. Відхиляється.

Зрештою він обертається і застає її біля шухляди зі старими фотографіями. Кухонний рушник звисає з її плеча і вона витирає пальці, мокрі від чищення картоплі, рідини для миття посуду, покремсаної цибулі, і брудні від землі з віконних горщиків. Ейлін — це жінка, яка торкається всього, все пробує на смак, копається у всьому.

Вона вдягає окуляри для читання.

— Що шукаєш? — питає він її.

— Себе маленьку, у Вермонті. Хочу показати ту світлину Дідьє.

Вона зводиться, прихопивши фотоальбом і зупиняється біля дверей.

— Думаю, у тебе є плани на вечерю, так?

— Хм.— Він киває на альбом.— Можливо.

— Не зрозуміла?

— Ти ж тікаєш за двері навпроти.

— Ні.

— Тобі можна.

Він не заперечував проти її дружби із сусідом Дідьє. Вона ще не перейшла той рубіж — їй потрібен секс, на відміну від нього. На вісімнадцять років молодша — різниця, що тепер розділяє їх, наче озеро. Він посилає їй повітряний цілунок і повертається до вікна.

Дошки в коридорі скриплять. Двері Дідьє розчиняються-зачиняються: Ейлін не стукає, просто заходить собі.

Ллойд бере телефон. Минув тиждень відколи він здав статтю, і йому потрібні гроші. Набирає номер редакції в Римі.

Стажер з'єднує його з редактором новин Крейгом Мензісом — лисіючим невротиком, від якого залежить, що саме з'явиться в наступному випуску. День чи ніч — Мензіс завжди за своїм столом. У його житті немає нічого, крім новин.

— Є хвилинка? — питається Ллойд.

— Насправді я трохи зайнятий. Надішлеш електронного листа?

— Не можу. Проблема з комп'ютером.— Проблема в тому,

що в Ллойда немає комп'ютера; він і досі користується текстовим процесором 1993 року випуску.— Можу роздрукувати і надіслати факсом.

— Гарзд. Але терміново. І благаю — відремонтуй свій комп'ютер.

— Так. Полагодити комп'ютер. Прийнято до уваги.— Він дряпає пальцем на сторінці записника, наче вигадує кращу ідею ніж та, що там нашкрябана.

— У мене є цікавинка про ортолана^{1}. Це французький делікатесний птах — гадаю, різновид зяблика, якого тепер заборонено вживати. Його кидають в клітку, виколують очі, щоб він не знав, день зараз чи ніч, і постійно годують. Коли він уже не може їсти, заливають коньяком і варять. Восстаннє його їв сам Міттеран.

— Хо-хо,— обачливо сміється Мензіс.— Але де тут новина, перепрошую?

— Немає. Просто цікавинка.

— У тебе ще щось є?

Ллойд знову щось вишкрябує з блокнота.

— А як щодо ділової статті про вино: вперше у Франції купують більше рожевого аніж білого.

— Справді?

— Напевно. Треба ще перевірити.

— Є щось більш актуальне?

— Вам не сподобалося про ортоланів?

— Не думаю, що в нас знайдеться місце. Важкий день — чотири сторінки новин.

Решта видань, у яких Ллойд працював віддалено, кидали його. І тепер схоже на те, що і ця газета — останнє джерельце, останній роботодавець — теж збирається його послати подалі.

— Ти знаєш, що зараз із грошима важкувато, Ллойд. Ми платимо лише за ті новини, від яких у людей лізуть очі на лоба. Ні, не кажу, що твої їх не вражають. Маю на увазі, що Кетлін зараз хоче щось гаряче: тероризм, Іран та ядерна війна, Росія — щось подібне. Річ у грошах, не в тобі.

Ллойд кидає слухавку й повертається до вікна, задивляється на багатоквартирні будинки Шостого округу: білі стіни брудні там, де по них лився дощ, бо протекли водостічні труби. Фарба лущиться, віконниці щільно зачинені. У внутрішніх двориках унизу юрмляться мешканці — власники велосипедів — керма, педалі та спиці чіпляються одне на одне. Цинкові дахи над головою, димарі, що мережать біле небо димом.

Він підходить до зачинених дверей і зупиняється, прислухаючись. Вона може повернутися разом із непрошеним Дідьє. Це ж їхній дім, заради Бога.

Коли надходить година вечері, він починає якнайгучніше шуміти: тарахає вішалку дверима, імітує напад кашлю — усе для того, щоби Ейлін почула, як він відправляється у своїх справах, хоча жодних планів у нього немає. Він просто не в змозі подолати ще одну «благодійну трапезу» разом із нею та Дідьє.

Він блукає бульваром Монпарнас, аби згаяти час, купує коробку цукерок, щоби подарувати її своїй доньці Шарлотті, і повертається додому — цього разу тихо-тихо. Коли заходить до квартири, трохи підважує двері, щоби приглушити скрип петель, а тоді обережно їх зачиняє.

Не вмикає верхнє світло — Ейлін може помітити його з-під дверей. Навпомацки пробирається в кухню, відчиняє холодильник, аби світив. Відкриває банку з нутом і впивається в нього виделкою, помічаючи краєм ока вікові плями на правій руці. Тоді бере виделку в ліву, а допотопна права пірнає глибоко в кишеню штанів, прихоплюючи тонкий шкіряний гаманець.

Йому завжди бракувало грошей. Витратити виходило краще, ніж заощаджувати. Сорочки ручної роботи із лондонської Джермін-стріт, запаси *Château Gloria* 1971 року, ставки на іпподромі, через які він ледь не вскочив у халепу. Незапланований відпочинок із незнайомими жінками у Бразилії, роз'їзди на таксі...

Він знову набирає на виделку трохи нуту. Сіль. Йому потрібна сіль. Додає дрібку в банку.

На світанку він лежить під кількома ковдрами і покривалами — нащо йому опалення, якщо немає Ейлін? Сьогодні він навідає Шарлотту, та ця думка не робить його щасливим. Він перевертається на інший бік, ніби перекочуючи спогади від неї до свого сина Жерома. Миле дитя... Ллойд знову перевертається. І спати не хочеться, і вставати тяжко. Лінивий — він стає лінивим. Тоді скидає ковдри і, тремтячи від холоду, у самій білизні та шкарпетках підходить до письмового столу. Переглядає старі номери телефонів — сотні клаптиків паперу, скріплені степлером, скотчем, склеєні разом. Але ще рано для дзвінків.

Усміхається, згадуючи імена колишніх колег. Редактора, який вилаяв його за те, що він пропустив перші бунти в Парижі у шістдесят восьмому, бо напився, сидючи у ванні з подружкою. Начальника новинного бюро, із яким вони прилетіли до Лісабона, і той доручив йому зібрати відомості про переворот тисяча дев'ятсот сімдесят

четвертого{2} — попри те, що він жодного слова португальською вимовити не міг.

А ще одного репортера на пресконференції Жіскара д'Естена — обоє потішалися над тим, що відбувалося, аж поки прессекретар президента не наказав обом залишити зал. Скільки їх, старожилів, ще лишилося?

Штори у вітальні позаду поступово світліють. Він відхиляє їх. Ні сонця, ні хмар — самі будівлі. Хоча б Ейлін не знає, що в нього із грошима. Якби знала, спробувала би допомогти. Тоді що би йому залишилося?

Він відчиняє вікно, вдихає свіже повітря, притискає коліна до огорожі. Велич Парижа — оця висота і широта, твердість і м'якість, ця ідеальна симетрія, людська воля, викарбувана на камені, на підстрижених газонах, на неслухняних кущах троянд — то якийсь інший Париж. Його ж — набагато менший — складається з нього самого, цього вікна та скрипучих дощок у коридорі.

О дев'ятій він марширує через Люксембурзькі сади на північ. Відпочиває біля Палацу Правосуддя. Вже видихався? Лінивий виродок. Змушує себе йти далі, через Сену, вгору вулицею Монторгей, повз Великі Бульвари.

Крамниця Шарлотти розташована на вулиці Рошешуар — не на самому височенному пагорбі, дякувати Богу. Магазин ще не відчинений, тож він плентається до кафе, відтак змінює намір — на витребеньки грошей катма. Оцінює поглядом вітрину доньчиної крамниці, де повно капелюшків ручної роботи, розроблених Шарлоттою і виготовлених командою дівчат у ляних фартушках з високою талією і в чепчиках як у служниць вісімнадцятого століття.

Вона з'являється пізніше позначеного на вивісці часу.

— Oui? — каже, помітивши батька. З ним вона розмовляє виключно французькою.

— Я милувався твоєю вітриною,— відповідає він.— Ти гарно її оздобила.

Вона відмикає крамницю і заходить усередину.

— Чому ти вдягнув краватку? Кудись збираєшся?

— До тебе. Прийшов провідати тебе.— Він простягає їй коробку цукерок.— «Калісони»{3}.

— Такого не їм.

— Я думав, вони тобі смакують.

— Не мені. Бріжит їх любить.— Це її матір, друга колишня дружина Ллойда.

— Може, передаси їй від мене?

— Вона нічого від тебе не візьме.

— Ти така брутальна зі мною.

Вона марширує туди-сюди по той бік прилавку, прибираючи все на своєму шляху, мов завірюха.

Заходить покупець, і Шарлотта усміхається. Ллойд ховається в куток. Клієнт виходить — і Шарлотта продовжує бій із пилюкою.

— Я зробив щось не те? — питається він у неї.

— О Боже! Ти такий егоїст!

Він задивляється в дальній куток крамниці.

— Вони ще не тут! — відрубуює вона.

— Хто?

— Дівчата.

— Твої робітниці? Навіщо вони мені?

— Ти прийшов надто рано. Невчасно.

Шарлотта впевнена, що Ллойд переслідував кожну жінку, яку вона колись представляла батькові,— починаючи з її найкращої ліцейської подруги Наталі, котра якось приїхала на вакації в Антиб і загубила в морі верхню частину купальника. Шарлотта перехопила його погляд. На щастя, вона так і не дізналася, що між її батьком і Наталі було щось більше.

Та все це позаду. Минулося нарешті. Безглуздий огляд минулого — стільки зусиль витрачено дарма. Лібідо: всі ті роки цей тиран гнав його з комфортної Америки до гріховної Європи в пошуках пригод і завоювань, одружував його чотири рази, кидав до нього сотні інших, відволікаючи, принижуючи і ледь не гублячи. Але тепер із цим милосердно покінчено, за минулі роки жадання потухло,— зникло так само загадково, як і з'явилося. Вперше, відколи йому виповнилося дванадцять, він дивиться на світ без жаги. Це збиває його з толку.

— Тобі справді не подобаються цукерки?

— Я їх не просила.

— А й справді.— Він сумно всміхається.— Чи є щось, про що ти могла би мене попросити?

— Що саме?

— Щось допомогти.

— Мені не потрібна твоя допомога.

— Добре,— каже він.— Тоді добре.— Він киває, зітхає і повертається до дверей.

Вона його наздоганяє. Він тягнеться до її руки, але вона її висмикує. Повертає коробку з цукерками:

— Я це не їстиму.

Повернувшись додому, він переглядає контактні номери і врешті-решт телефонує давньому приятелю, репортеру Кену Лаццаріно, який працює в журналі на Мангеттені. Вони обмінюються новинами і на якусь мить поринають в ностальгію, а втім їхня розмова має свої підводні камені: обидва знають, що Ллойд потрібна послуга, хоч він і не наважується попросити. Нарешті все ж таки вичавлює із себе:

— Можливо, я зможу вам щось запропонувати?

— Ти ж ніколи для нас не писав, Ллойде!

— Знаю, просто питаю.

— Наразі я займаюся онлайн-стратегією, бо більше не тягну контент.

— А є хтось, із ким я можу поспілкуватися?

Вислухавши кілька заперечень, Ллойд кладе слухавку. З'їдає ще одну банку нуту і знову випробовує Мензіса.

— А що як я запропоную огляд європейського бізнесу?

— Зараз над цим працює Харді Бенджамін.

— Друже, я розумію, що це справжнє прокляття — неможливість надіслати електронного листа. Але ж є факс. Це те саме.

— Що ж, добре. Слухай, я дам тобі знати, якщо нам знадобиться щось із Парижа. Або зателефонуй, якщо з'явиться щось справді цікаве.

Ллойд відкриває французький журнал із поточними новинами з надією викрасти звідти історію. Він нетерпляче гортає сторінки — половина імен йому невідомі. Хто це, чорт забирай, на світлині? Раніше він знав усе, що коїлося на його батьківщині. На пресконференціях —

у перших рядах, із піднятою рукою, він зазвичай випереджав питання інших. Тепер, якщо пощастить, сидить десь позаду, малюючи в напівсні карлючки в записнику.

На кавовому столику накопичилася груда запрошень. Значні і незначні сенсації його оминають. Та все ж у нього є клепка на очевидні штуки — він пише їх на п'яну голову, із напізакритими повіками, у самій близьні за текстовим процесором.

Ллойд жбурляє тижневик на крісло. Яка вже різниця?

Телефонує синові:

— Я тебе розбудив? — питає він французькою.

Жером прикриває слухавку долонею і кашляє.

— Збирався запросити тебе на обід,— пропонує Ллойд.— Ти зараз у міністерстві?

Але у Жерома вихідний, тому вони домовляються зустрітись в бістро біля площі Кліші — Жером живе десь поблизу, а втім, його точна адреса залишається для Ллойда таємницею, як і посада сина в міністерстві закордонних справ Франції. Загадковий хлопчина.

Аби подивитися ціни в меню, Ллойд заздалегідь прибігає до бістро. Відкриває гаманець, аби перерахувати гроші, відтак резервує столик.

Коли приходить Жером, Ллойд зводиться, усміхаючись.

— Я ледь не забув, як люблю тебе!

Жером хутко, наче у дитячій грі з музичними стільцями, всідається за столик.

— Ти дивний.

— Так, є таке.

Жером розгортає серветку і проводить рукою по своїх кучерях, лишаючи сплутані кінці. У його матері Франсуази, актриси театру із жовтими від тютюну пальцями, була така сама звичка розчісувати волосся. Це надавало їй привабливості доти, доки вона не втратила роботу й не стала просто розпатланою. Жером, у свої двадцять вісім уже пошарпаний життям, одягнений, наче з вінтажної крамниці: в оксамитовий піджак, рукави якого ледь сягають ліктів, і занадто вузьку сорочку в тонку смужку — крізь дірку в нагрудній кишені видно кілька сигарет.

— Дозволь-но мені купити тобі сорочку,— випалює Ллойд.— Тобі потрібна нормальна сорочка. Поїдемо до «Гілдіч енд Кі», це вниз на Ріволі... Візьмемо таксі. Ну ж бо! — Це необдуманно, адже йому не вистачить грошей на нову сорочку. Але Жером, на щастя, відмовляється.

Ллойд тягнеться через стіл і стискає синів великий палець.

— Скільки часу... живемо в одному місті, ради Бога!

Жером відсмикує пальця і бере до рук меню. Він обирає салат із козячим сиром та волоськими горіхами.

— З'їж щось солідне! — заперечує Ллойд.— Замов стейк! — Він посміхається, хоч його погляд вже шукає ціну на стейк. Підбирає пальці ніг.

— Я хочу салат,— каже Жером.

Ллойд і сам замовляє салат — це найдешевша страва. Пропонує синові пляшку вина — той відмовляється, і йому стає легше. Ллойд вовком кидається на їжу, змолотивши разом і весь хліб із кошика. Забагато нуту, замало м'яса. Тим часом Жером клює козячий сир, оминаючи капусту.

Ллойд дражнить його англійською:

— Їж свою зелень, хлопче!

Обличчя Жерома морщиться — він не розуміє і Ллойд перекладає французькою. Колись Жером говорив англійською, але Ллойд переїхав, коли хлопцеві виповнилося шість, тож нагоди практикуватися не було.

Як же дивно, втім, бачити в обличчі цього французького хлопця риси свого покійного батька з Огайо. Якщо не брати до уваги волосся та інше — схожість вражаюча: плаский ніс, каламутні карі очі. Навіть синова звичка говорити мало там, де треба більше. Та тільки-от слова Жерома не на тій мові. Тривожна думка закрадається до свідомості Ллойда — якогось дня його син помре. Це загальновідома річ, але про таке він раніше ніколи не думав.

— Гаразд,— каже він.— Нумо покличемо цю кралю-офіціантку.— Він здійсмає руку, щоби привернути її увагу.— Вона мила, так? Візьмемо її номер? Хочеш?

Жером притискає батькову руку до столу.

— І так добре,— каже він, виймаючи сигарету.

Вони не бачилися кілька місяців і причину ніяковості незабаром зрозуміють: вони люблять один одного, однак говорити нема про що. Та і що відомо Ллойді про Жерома? Більшість цього знання крутиться довкола перших років життя сина: боязкий, залюблений у комікси Лакі Люка, колись мріяв стати карикатуристом. Ллойд хотів, аби він обрав професію журналіста. «Найкраща робота у світі» — казав він.

— Що ж...— вимовляє Ллойд.— Ти і досі малюєш?

— Малюю?

— Комікси.

— Давно цього не робив.

— Намазюкай щось на серветці.

Опустивши погляд, Жером мотає головою.

Обід невдовзі закінчиться. Ллойдіві потрібно спитати те, заради чого він затіяв цю зустріч. Він хапає рахунок, відводячи простягнуту долоню хлопця:

— Ні. У жодному разі. Я оплачу.

Коли вони залишають кафе, у нього все ще є можливість поставити своє питання. Останній шанс. Натомість зринає нікчемне:

— Де ти живеш тепер?

— Переїжджаю. Згодом розповім деталі.

— Може, прогуляємось?

— Мені в інший бік.

Вони тиснуть руки.

— Дякую,— каже Ллойд.— За те, що погодився зустрітися зі мною.

Дорогою додому він себе проклинає. Спиняється біля Ле-Аль{4}, щоби перерахувати гроші.

Тротуаром жене та сигналить, наче навіжений, підліток на скутері.

— І де мені стати? — кричить Ллойд.— Куди мені відійти?

Хлопчина газує, лається. Мопед зачіпає Ллойдову ногу.

— Чортів виродок,— кляне його Ллойд. Він так і не зміг спитати сина.

Удома Ейлін щебече:

— Якби ж ти привів його! Я би його нагодувала. Якби ж він хоч інколи заходив у гості!

— У нього справ по самі вуха.

— У міністерстві?

— Мабуть. Не знаю. Я ставлю йому питання і отримую ці невиразні...

— Ллойд махає рукою, щоби підібрати слово, тоді дивиться в долоню, не в змозі знайти щось відповідне.— Не знаю. Спитай його сама.

— Добре. Але ти мусиш його привести. У нього є дівчина?

— Не знаю!

— Не гаркай на мене!

— Я не гаркаю. Але звідки мені знати, Ейлін?

— Мабуть, робота в міністерстві цікава.

— Наскільки мені відомо, він робить якісь фотокопії.

— Ні, я так не думаю.

— Утім, мушу зізнатися, це трохи дивно.

— Що «дивно»?

Він вагається.

— Просто він... усвідомлюючи, ким я працюю... що я той, хто допоміг виростити його, забезпечити його дитинство... Він знає, що я репортер — але жодного разу не згадав хоч якоїсь новини з міністерства. Це не трагічно, та, гадаю, він міг би і поділитися інформацією.

— Може, він нічого не знає?

— Я знаю, як усе там крутиться. У нього є те, що мені потрібно.

— Йому, мабуть, не дозволяють розмовляти з репортерами.

— Нікому не дозволяють. Але люди це роблять. Це називається «витік інформації».

— Я знаю,— фиркає вона.

— Ну незграбно висловився, вибач.— Він торкається її руки.— Усе гаразд. Тепер усе гаразд,— повторює він.

Наступного ранку Ллойд прокидається сердитим. Уві сні його щось розлютило, та він не може нічого пригадати. Коли Ейлін приходить до сніданку, він наказує їй повертатися до Дідьє і їсти з ним. Вона так і робить — а йому дуже хотілося, щоб вона поснідала з ним і залишилася вдома минулої ночі. Він розкриває гаманець. Сума відома, та все ж він перераховує знову. Якщо нічого не заробить, залишитися у цій квартирі не вдасться. Якщо він кудись переїде, Ейлін залишиться. А куди він без неї? Йому потрібні гроші, йому необхідна історія.

— Буджу тебе зранку вже вдруге. Коли ти взагалі прокидаєшся? — питає він телефоном у Жерома.— Слухай, нам знову треба зустрітися.

Жером прибуває в кафе й тисне батькові руку. Завченими фразами Ллойд вимовляє:

— Вибач, що знову турбую. Але для роботи мушу перевірити дещо важливе.

— Від мене що треба?

— Дрібничка. Я пишу про зовнішню політику Франції. Це терміново. Дедлайн — сьогодні. Ввечері.

Жером відкидається на спинку крісла.

— Чогось вагомого я тобі не скажу.

— Ти ж навіть не вислухав до кінця.

— Я справді нічого не знаю.

— Чим же ви там займаєтеся? — питає Ллойд, втрачаючи терпець.— Ти ж навіть не дослухав. Працюєш у міністерстві десь три роки, але не дозволяєш навідатися до тебе, нічого не розповідаєш. Ти що — прибиральник, і боїшся, що тебе викриють? — сміється він.— Вони ж надали тобі постійне робоче місце?

— Так.

— Добре. Пропоную гру в «так» чи «ні». Ти відповідаєш мені одним словом. А я намагатимуся докопатися до істини. Твій письмовий стіл стоїть поблизу робочого місця міністра?

Жером роздратовано вовтузиться.

— Не знаю. Не далеко й не близько.

— Недалечко?

— Неблизько.

— Преподобний Господь! Це наче зуби виривати. Слухай, мені потрібна історія. Дозволь хоч хвилинку поколупатися у твоїх мізках.

— Я думав у тебе є конкретне питання.

— А в тебе є щось цікаве? Я ж учора тебе обідом пригостив...— Пауза.— Жартую.

— Не знаю.

— Я не назву твого імені. Та й не прошу тебе йти туди, викрадати якісь документи, чи ще щось.

— Що саме тебе цікавить?

— Щось на зразок тероризму. Чи щось про Ірак. Чи Ізраїль.

— Я не знаю,— стиха відказує Жером, утупившись кудись униз.

Інші діти давно б його послали. Але Жером — вірний.

Три його доньки — вилитий Ллойд: завжди вперті, завжди щось доводять. Жером, однак, з усім погоджується. Тільки син досі йому відданий. І він це доводить:

— Якщо немає різниці, то хай будуть війська в Газі.

— Які війська в Газі? — пожвавлюється Ллойд.

— Я точно не знаю.

— Гей-гей, стривай. У міністерстві торочать про війська в Газі?

— Щось таке чув.

— Справді?

— Так.

Ллойд загоряється.

— Може, у цьому щось є. Може, може...

Він виймає записник і щось занотовує. Грається із сенсацією: смикає, щипає, хапається за неї. Тремтить — ось те, до чого він здібний. Але Жером мовчить. Пізно — його вже викрито. Все вже сказано. Ні-ні!

— Ти не можеш про це написати.

— Ти не вскочиш у халепу!

— Це моя інформація,— каже Жером.

— Не твоя. Це лишень інформація, вона нікому не належить. Вона існує апіорі. Тепер я не можу не дізнатися про неї. Ти хочеш, щоби я вкляк? Я попросив невеличкої допомоги. Не бачу у цьому нічого поганого. Вибач,— підсумовує Ллойд.— Але ти мені допоміг.

Поспішає додому — ще можна встигнути. Телефонує Мензісу, думає, поки його з'єднують: «Є, хай йому грець!»

— Що ж, друже, маю для тебе історію.

Мензіс вислухує його до кінця.

— Чекай... Франція пропонує ООН ввести миротворчі війська в Газу? Ізраїль на це ніколи не піде. Це ні до чого не призведе.

— Хіба ти знаєш правду? Проте я повідомляю, що Франція висуває таку ідею. Що трапиться потім — інше питання.

— Нам треба це перевірити.

— Я можу.

— Маєш чотири години до того, як відключать з'єднання. Чекаю на твою бісову доповідь. Зв'язок — через дев'яносто хвилин.

Ллойд кладе слухавку. Перевіряє свої контакти. Він навіть гадки не має, що зараз коїться в Газі. Телефонує Жерому, але той не бере слухавку. Знаходить номер міністерства закордонних справ. Можливо, вдасться отримати подробиці, не посилаючись на Жерома, як на джерело інформації? Звісно, вдасться. Він робив таке вже тисячу разів. Набирає пресслужбу міністерства, вперше відчуваючи вдячність за те, що клята Франсуаза змінила прізвище сина на своє — ніхто не пов'яже ім'я Ллойда Барко з іменем Жерома.

Ллойд ставить кілька вступних питань черговій. Але та швидше схильна отримувати інформацію, ніж ділитися нею, тож він припиняє розмову. Саме тоді, коли кладе слухавку, деренчить дзвінок. Це Мензіс.

— Хто ж це мені дзвонить? — тріумфує Ллойд.

— Я згадав твою новину на післяобідній нараді, і Кетлін це вразило, — доповідає Мензіс, маючи на увазі головного редактора. — Наскільки тобі відомо, її не варто дратувати.

— То ти візьмешся за це?

— Спочатку потрібні деталі. Особисто мені хотілося би це опублікувати.

— На скільки слів розраховувати?

— Пиши стільки, скільки знадобиться. За умови, що це правда. Як завжди, спочатку нам потрібна чернетка. Гадаю, зможемо помістити заголовок на першій шпальті.

Коли заголовки з'являються на першій шпальті, стаття друкується на інших сторінках. А це означає, що вона має бути чималого обсягу. А що більша історія, то більше за неї платять.

— Перша шпальта! — вигукує Ллойд.— Клянуся!

— Ти їх розкрутив?

— Тільки-но мав розмову з міністром.

— І?

— Знаю більше.

— І ти отримав підтвердження? Це неймовірно! Ніколи такого не бачив...

Після розмови Ллойд тиняється кімнатами — визирає з вікна, малює пальцем на віконниці у сподіванні пригадати щось потрібне. Бракує часу. Усе, що він може,— попрацювати з тим, що має: відточити інформацію, отриману з одного джерела, доповнити її додатковими відомостями і молитися, щоби це спрацювало. Нарешті він сідає за друкарську машинку і шалено строчить, однак коли висмикує аркуш із каретки, то розуміє, що перед ним — найслабкіша стаття, яку він коли-небудь пропонував до друку.

Відкладає аркуш осторонь. Жодних цитат, нічого. Заправляє новий і починає спочатку, друкуючи так, як належить: довгі цитати, дати,

кількість військ, міжособистісні суперечки, трансатлантичні військові дії. Він знає своє ремесло — все має бути сформульоване з погляду можливостей, пропозицій, спроб дізнатися більше. Усі сфабриковані «анонімні» джерела подаються як мало не офіційні особи або «інформовані експерти». Жодного імені. Тисяча чотириста слів.

Він підраховує гонорар. Вистачить, щоб оплатити оренду квартири — буде відстрочка. Вистачить, аби купити Жерому пристойну сорочку. Щоби повести Ейлін до коктейль-бару.

Він перечитує статтю, озброївшись червоною ручкою, щоби вилучити з неї те, про що можуть дізнатися. Це трохи скорочує текст, тому він вигадує кілька цитат від «посадовця у вашингтонській адміністрації». Тоді передруковує, вносить остаточні виправлення і надсилає текст факсом із відділення зв'язку, що розташовується нижче по вулиці. Повертаючись додому, зупиняється на сходовому майданчику, щоб віддихатися. Пробує всміхнутися:

— Лінивий йолоп,— каже він собі. Потім стукає у двері Дідьє:

— Ейлін, ти там?

Ступивши до себе, він помічає запилюжену недопиту пляшку «Tanqueray»{5}. Наливає собі чарку і затримує в роті, дозволяючи рідині обпекти піднебіння. Йому ще ніколи не доводилося вигадувати матеріал від початку до кінця.

— Як добре,— каже він.— Чому я так раніше не писав — зекономив би купу часу.

В очікуванні на неминучий дзвінок, наливає собі ще джину.

Телефон дзвнякає.

— Нам треба послатися на джерело,— каже Мензіс.

— Тобто?

— Так каже Кетлін. До речі: надсилання факсом — жахіття для дедлайнів. Довелося все передруковувати. Тобі варто нарешті полагодити свою електронну скриньку.

Хороший знак: Мензіс розраховує на роботу в майбутньому.

— Ти правий. Я зараз же займуся комп'ютером.

— І джерело. Нам треба бути точнішими. От, наприклад, третій абзац. Висловлення якесь дивне. Ми не можемо писати, «людина, ознайомлена з доповіддю», якщо не надаємо ніякої доповіді.

— Я що, залишив це? Я хотів цей уривок вирізати.

Вони вносять зміни, прокладають шлях до публікації, одночасно кладуть слухавки.

Ллойд робить ще ковток джину. Знову деренчить телефон. Мензісові досі щось не так.

— Ми не вказали джерело — у нас немає ані конкретної особи, ані установи. Чому би не приписати це міністерству закордонних справ?

— Не розумію, чому «французький чиновник» не підходить?

— Річ у тім, що в тебе єдине анонімне джерело. Цього замало для першої шпальти.

— Чому замало? Ти таке завжди публікуєш.

— Я гадав, що міністерство закордонних справ це підтвердило.

— Так, вони підтвердили.

— Невже ми не можемо на це послатися?

— Я не здаватиму своє джерело.

— Незабаром дедлайн.

— Я навіть не хочу, аби з'явилося слово «французький». Хай буде просто «урядова особа».

— Якщо ми не пошлемося на конкретну установу, то не зможемо це надрукувати. Вибач — Кетлін зараз біля мене, і сама мені це торочить. А це значить — викинути на смітник першу шпальту. Відповідно, дідька лисого ми завершимо верстку вчасно. Нам треба вирішувати прямо зараз. Можеш змінити свою думку? — У слухавці тиша.— Ллойде?

— Джерело з міністерства. Укажи так.

— Це точно?

— Так.

— Цього мені вистачить.

Але для Кетлін цього недостатньо. Вона набирає паризького знайомого, який тільки сміється з уривку, який Кетлін зачитує йому.

На зв'язку знову Мензіс.

— Джерело Кетлін — пресагент із міністерства. Твоє точніше?

— Так.

— Наскільки?

— Просто повір мені. Я не можу сказати, хто це.

— Я переконаю Кетлін стосовно цього. У мене сумнівів немає, але заради заспокоєння душі, скажи. Не для публікації.

— Не можу.

— Ну, тоді все. Вибач.

Ллойд мовчить.

— Хтось із дирекції Близького Сходу. Годиться? Моє джерело точне — гарантую.

Мензіс передає це Кетлін, а та переключає телефон на гучний зв'язок.
Питає:

— А той тип надійний?

— Дуже.

— Отже, ти мав із ним справу раніше?

— Ні.

— Але ми можемо йому довіряти?

— Так.

— А якщо відверто, хто це?

Він вагається.

— Не розумію, нащо вам знати? — Ясна річ, усе він розуміє.— Це мій син.

Їхній сміх чутно у слухавці.

— Ти жартуєш?

— Він працює в міністерстві.

— Я не в захваті від посилай на твою сім'ю,— нарешті каже Кетлін.

— Але цієї хвилини ми запускаємо або це, або телекс про падіння рейтингів Буша, який, щоправда, не надто підходить для першої шпальти.

Мензіс пропонує:

— Ми могли б додати ще «П'ять років після теракту одинадцятого вересня». Стаття майже дописана.

— Ні. Роковини в понеділок, тому краще залишити її на вихідні.— Вона замовкає.— Гаразд, хай буде стаття Ллойда.

Коли Ейлін повертається, він уже п'яний. Вона залишила Дідьє у джазклубі з його приятелями і знову стукає у двері.

Чом би їй просто не зайти? Та йому не хочеться у це вникати. Він поспіхом знаходить ще одну чарку й наливає їй джину раніше, ніж вона встигає відмовитися.

— Не забудь купити завтра газету,— каже він.— Перша сторінка.

Вона потирає коліна.

— Вітаю, золотко. Про що була попередня стаття?

— Напевно, про адміністрацію Рузвельта.

— Франкліна чи Тедді Рузвельта?

— Ясна річ — Тедді.— Він міцно притягає її до себе і цілує. Це не той звичний ніжний цьом. Це палкий поцілунок.

Вона опирається.

— Досить...

— Авжеж. Що як твій чоловік нас застане?

— Не роби мене винною.

— Це лише жарт. Тільки не сумуй.— Він щипає її за щоку.— Я тебе люблю.

Вона мовчки виходить і перетинає коридор. Він плюхається в ліжку, п'яно бурмочучи щось собі під носа: «Дідько, перша сторінка... хай

чорт вхопить...»

Зранку Ейлін обережно будить його і кладе газету на постіль.

— Тут холодно. Я зроблю каву.

Він сідає в ліжку.

— Не побачила твоєї статті, золотко,— чується її голос.— Ще не сьогодні?

Він переглядає заголовки: «Через рік Тоні Блер піде у відставку», «Пентагон забороняє жорстокість під час допитів терористів», «Одностатеві шлюби у бунтівній Америці», «Австралія оплакує “мисливця на крокодилів”» і, нарешті,— «Рейтинги Буша скочуються до нового рівня».

Стаття про Газу не на першій сторінці. Він гортає газету, зазирає всередину — її взагалі ніде немає. Проклинаючи все на світі, він телефонує до Рима. Попри те, що рано, Мензіс вже на місці.

— Де моя стаття? — вибухає Ллойд.

— Вибач, ми не змогли її надрукувати. Той французький пресагент, приятель Кетлін, зателефонував і все заперечив. Каже, що нам буде непереливки, якщо ми це опублікуємо. Вони офіційно опротестують.

— Пресагент Кетлін мочиться на мою статтю — і ви на це купилися? У будь-якому разі, навіщо Кетлін переказала йому зміст моєї праці? Я ж повідомив тобі, що мій син працює в міністерстві.

— Насправді, це теж трохи дивно. Кетлін назвала своєму приятелю прізвище твого сина.

— Вона згадала його як джерело? Чи ви там із глузду з'їхали?

— Ні-ні, почекай... Вона не сказала, що це твоє джерело.

— Щоби з'ясувати це, багато зусиль не знадобиться. Матір Божа!

— Дай мені закінчити, Ллойдє. Я хочу сказати, що ніякий Жером Барко там не працює.

— Йолопи! У нього дівоче прізвище його матері.

— Ох!..

Ллойд мусить попередити сина. Треба дати йому час, аби знайти виправдання. Він телефонує Жерому, але той не відповідає. Може він на ранішній зміні? Ісусе, що за лихо!

Він набирає секретаріат міністерства. Операторка дивується:

— Переді мною список імен усіх співробітників цієї установи. Тут немає такого імені.

Ллойд мчить на бульвар Монпарнас, скидає руку, щоби спіймати таксі, аж раптом змінює намір. Стоячи на узбіччі, вагається — жмакає в долоні гаманець, що як ніколи худий. Утім, якщо він і стане банкрутом, то тільки так. Махає таксі.

На вході до міністерства охорона його не пропускає. Він наполягає, повторює ім'я свого сина, каже щось про невідкладну сімейну справу. Це не спрацьовує, і він викидає на стійку журналістське посвідчення, але термін його дії скінчився тридцять першого грудня дві тисячі п'ятого року. Залишається стирчати на вулиці, час від часу телефонуючи синові. На перекур виходять держслужбовці. Він шукає сина очима, питається, хто з них працює в дирекції Північної Африки і Близького Сходу.

— Я пам'ятаю цього хлопця,— нарешті відповідає якась жінка.— Він тут інтерном був.

— Я знаю, але в якому відділі він зараз?

— У жодному. Його взагалі не найняли. Я думаю, він здав іспити, але мовну частину завалив.— Вона примружує очі та посміхається.— Я завжди думала, що про батька-американця він бреше.

— Чому?

— Його англійська була безнадійною.

Вона знаходить стару адресу Жерома, і Ллойд її записує. Тоді сідає в метро до станції «Шато Руж» й віднаходить будівлю: штукатурка облуплена, вхідні ворота зламані. Шукаючи ім'я сина, він переглядає список мешканців — там його немає. Відтак несподівано помічає власне прізвище. Біля домофона ясно читається «Жером Барко».

Ллойд натискає кнопку, та відповіді не отримує. Мешканці халупи заходять і виходять. Він сідає в кутку подвір'я і видивляється на зачинені вікна. Через годину в головних воротах з'являється Жером — він не одразу помічає батька. Відчиняє свою поштову скриньку і, переглядаючи всяку всячину, плететься назад.

Ллойд окликає сина, і Жером злиться:

— Що ти тут робиш?

— Вибач.— Із гірким виразом на обличчі зводиться Ллойд.— Не хотів побачити тебе ось так. Я тільки-но прийшов. У тебе все гаразд?

— Знову статтю пишеш?

— Ні-ні, зовсім ні.

— Що тоді?

— Ми можемо зайти до тебе? Мені холодно. Насправді я давненько сиджу тут...— Він усміхається.— Я старий, сам знаєш! Може по мені й не скажеш, але...

— Ти не старий.

— Старий, старий.— Він простягає руку, все ще всміхаючись. Жером не робить руху назустріч.— Останнім часом згадую, що в мене є сім'я.

— Яка саме з них?

— Ми можемо зайти, Жероме, якщо ти не проти? У мене вже руки відмерзли...— Він потирає долоні, хукає в них.— У мене з'явилася ідея. Сподіваюся, вона буде тобі до вподоби. Я подумав, що міг би допомогти тобі з англійською, якби ти забажав. Якби ми постійно розмовляли, ти би її швидко опанував, гарантую.

Жером буряковіє.

— Що ти верзеш? Я цілком добре володію англійською. Від тебе навчився.

— Ти мало чув, як нею спілкуються.

— Мені не потрібні заняття. Та й коли б мені вчитися? У міністерстві мені й передихнути не дають.

Аби довести своє, Ллойд переходить на англійську й навмисно говорить швидко:

— Мені кортить розповісти тобі те, що я знаю, синку. Однак не хочу, щоби ти почувався ніяково. До речі — що ти забув у цій помийній ямі? Боже, це просто неймовірно — ти такий схожий на мого батька! Знав би ти, як дивно бачити його знову. І я знаю, що ти не працюєш. У мене четверо дітей, і ти — єдиний, у кого ще не зникло бажання спілкуватися зі мною.

Жером не затамлює жодного слова. Тремтячи від приниження, він відповідає французькою:

— Звідки мені знати, що ти там верзеш? Це ж надто швидко. Нісенітниця якась.

Ллойд відповідає французькою:

— Хотів тобі щось сказати, запитати дещо. Знаєш, я думаю піти на пенсію. Кожного дня, починаючи із двадцятидворічного віку, я писав, певно, по статті на день. Тепер у мене немає жодних нових ідей. Нуль. Не знаю, з біса, що коїться. Ніхто більше не друкує того, що я пишу. То

була остання спроба. Знаєш що? Напевно, мені доведеться з'їхати з квартири, Жероме. У мене більше немає грошей на оренду. Я не зможу там жити... Втім, ще до пуття нічого не відомо. Я питаю себе, думаю, ламаю голову — що робити далі? Що би ти порадив? Яка твоя думка щодо цього? Що мені робити далі, синку?

Жером відчиняє вхідні двері.

— Заходь. Залишайся в мене...

* * *

Кафе Греко. Рим. 1953

Бетті потрусила пустим келихом і зазирнула всередину з надією віднайти кілька крапель кампарі під кубиками льоду. Її чоловік Лео, ховаючись за італійською газетою, сидів навпроти за столиком із мармуровою стільницею. Вона нахилилася і постукала по сторінці, наче у двері його кабінету.

— Так, моя люба! — гучно озвався він. Оточений газетними сторінками, наче стінами, він забув, що перебуває серед людей і їхню подружню балаканину може чути ще хтось; стільки років уже в Римі, а все ще вважає, що за кордоном ніхто не розуміє англійської.

— Щось я не бачу Отта...— зітхнула вона.

— Так, так.

— Ще коктейль?

— Так, мила моя.— Він стиснув долоню у п'ястук, поцілував і, наче гранату, нібито жбурнув до неї, водночас кинувши погляд угору, а тоді вниз, на її щок.— Прямий удар! — проголосив він, знову зникаючи за газетною стіною.— Які ж вони всі дурні! — мовив він запаморочливим тоном, начитавшись різних майстерних дописів про хаос.— Дивовижні дурні!

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ